

EEN TIJDSBEELD

Jaarverslag 2020

Werkgroep Ouderenbeleid PvdA Drenthe

Doel

In dit jaarverslag wordt een korte beschrijving gegeven van de onderwerpen en de activiteiten waar de Werkgroep Ouderenbeleid PvdA Drenthe zich in 2020 mee bezig heeft gehouden.

*****

(1)

Het panel bestond uit:

- Bert Moormann, directeur van Domesta,
- Joop Brink, wethouder van Coevorden,
- Hendrikus Loof, voorzitter van de Statenfractie,
- Sylvio Gaastra, regioconsulent van de Woonbond,
- Dennis Bouwman, wethouder van Midden-Drenthe
- Wietze de Wind, raadslid van Noordenveld.

Het onderhouden van het contact tijdens de coronacrisis

De coronacrisis heeft vanaf maart een grote invloed uitgeoefend op de activiteiten van de Werkgroep Ouderenbeleid PvdA Drenthe (hierna: de werkgroep). Vrijwel alle leden van de werkgroep behoren tot de risicogroep en zijn dus zeer voorzichtig met het onderhouden van fysieke contacten. De werkgroep is in 2020 slechts 4 maal bijeen geweest. Het grootste deel van het jaar is de e-mail de belangrijkste schakel geweest tussen de werkgroepleden. Verder probeerden we via telefoongesprekken en wenskaarten verbinding met elkaar te houden.

Pas tegen het einde van het jaar -- toen duidelijk werd dat een spoedige versoepeling van de anti-virus-maatregelen er niet in zat -- is beeldschermoverleg overwogen. In januari 2021 is er daadwerkelijk mee gestart. Voor een groot deel van de werkgroep was dat een nieuwe ervaring.

Enkele leden van de werkgroep, onwezenlijk ver van elkaar tijdens een vergadering in juli.

Gewestelijke middagbijeenkomsten afgelast

De afgelopen jaren was het gebruik om jaarlijks 2 grote middagbijeenkomsten in De Weidehoek in Wijster te organiseren. Voor een combinatie van gezelligheid en het aan de orde stellen van actuele onderwerpen. Eerst alleen voor leden in Drenthe van 65 jaar en ouder, maar in 2019 is besloten om alle leden van PvdA Drenthe uit te nodigen.

In 2020 zijn deze middagbijeenkomsten niet doorgegaan.

Bijeenkomst over volkshuisvesting

Kort vóór de coronacrisis uitbrak heeft de werkgroep samen met het gewestelijk bestuur een bijeenkomst kunnen organiseren over het volkshuisvestingsbeleid in het algemeen en in Drenthe in het bijzonder. Hiervoor zijn alle Drentse leden uitgenodigd.

Het was een geslaagde en discussiebijeenkomst. De inleiding werd verzorgd door Tweede Kamerlid Henk Nijboer. Verder was er een panel van personen, die betrokken zijn bij het volkshuisvestingsbeleid in Drenthe (1). Daarnaast waren er vragen van en discussie met de overige aanwezigen.

De bijeenkomst stond onder leiding van Jacob Bruintjes. (2)

(2)

Van de bijeenkomst zijn 2 verslagen gemaakt:

- Een vrijwel woordelijk verslag; [download hier](#)
- Een korter, thematisch verslag; [download hier](#)

(3)

Zie [het nieuwsbericht](#) van het Sociaal en Cultureel Planbureau van 3 maart 2021, naar aanleiding van het uitkomen van het rapport 'Een jaar met corona'

(4)

Over de voorrangskwestie en over de vraag of er sprake is van discriminatie is het [artikel 'Leeftijdsdiscriminatie bij de bezetting van IC-bedden?'](#) geplaatst op onze website. In dit artikel wordt verwezen naar een opiniestuk dat is geschreven door Jan Zweens, lid van de werkgroep.

Met de panelleden is afgesproken om op een later moment met elkaar te overleggen hoe de volkshuisvesting in Drenthe verbeterd kan worden. De anti-virus-maatregelen en andere praktische problemen hebben er toe geleid dat dit overleg pas in januari 2021 heeft plaats gevonden.

Gesprek tussen jongere en oudere leden

Op voorstel van partijgenoot Arie van der Hek is het plan ontstaan om gesprekken te organiseren tussen jongere en oudere leden van de PvdA in Drenthe. Het aantal jongeren dat een voorkeur heeft voor de PvdA is in betrekkelijk korte tijd drastisch geslonken. De vraag tijdens de gesprekken zou onder meer kunnen zijn wat de jongere leden verbeterd willen zien in de PvdA en hoe de aantrekkelijkheid van de PvdA voor jongeren vergroot kan worden.

Door de coronacrisis is het initiatief voor deze gesprekken nog niet van de grond gekomen.

Solidariteit

In 2019 werd er in de werkgroep regelmatig gesproken over de afnemende solidariteit tussen mensen. Toen is het plan opgevat om een grote bijeenkomst te wijden aan solidariteit. Dat wilde de werkgroep voorbereiden door in elke gemeente een tijdelijke gespreksgroep over het onderwerp in te stellen.

Opnieuw was het de coronacrisis, die verhinderde dat het plan uitgevoerd kon worden.

Maar er gebeurde ook iets opmerkelijks: tijdens de eerste golf van de crisis heerste vooral onvermoede saamhorigheid. Tijdens de tweede golf bleek echter dat deze ervaring van saamhorigheid van tijdelijke aard was. Er ontstond toen meer wrijving tussen groepen, bijvoorbeeld tussen jong en oud en tussen zieke en gezonde mensen (3).

Nieuwe onderwerpen, verband houdend met de coronacrisis

Ouderen behoren tot de groepen, die de grootste kans hebben om ernstig ziek te worden wanneer zij een besmetting oplopen. De dreigende schaarste aan IC-bedden bracht weldra een discussie op gang over wie voorrang zou krijgen wanneer de behoefte aan IC-bedden groter zou zijn dan de beschikbaarheid daarvan. Medici hadden een protocol vastgesteld, dat bij uitvoering zou kunnen leiden tot leeftijdsdiscriminatie ten nadele van ouderen. (4)

Later in het jaar ontstond zich dezelfde discussie over wie als eerste aan de beurt zouden komen voor inenting tegen het coronavirus.

Vele ouderen in verpleeghuizen hadden het zeer zwaar. Ze mochten niet of zeer beperkt contact hebben met familie en anderen waarmee zij een hechte band hebben. Op het moment dat het virus toch toesloeg, kostte dat veelal meerdere ouderen het leven.

(5)

Lees het [artikel 'Sociaal-economische gezondheidsverschillen weerspiegelen zich op de IC'](#)

(6)

Lees het [artikel 'Goed antwoord nodig op gevolgen toenemende vergrijzing samenleving'](#) op de website van de werkgroep, met daarin een verwijzing naar 'Dit is geen Bejaardennota'.

(7)

De officiële naam van deze commissie is: Commissie 'Toekomst zorg thuiswonende ouderen'.

Ook van veel thuiswonende ouderen is het leven eenzamer geworden door de angst besmet te raken tijdens contacten met anderen en door de maatregelen van de overheid.

De leden van de werkgroep waren zich ook zeer bewust van deze gevolgen van de coronacrisis.

Naast de discussie of leeftijd een criterium mag zijn bij de beslissing wie voorrang zouden moeten krijgen bij een tekort aan IC-bedden, dook nog een ander onderscheid op. Medici meldden, dat mensen in een sociaal-economische achterstandssituatie het virus vaker oplopen en er ernstiger gevolgen van ondervinden. Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat naar verhouding meer (arbeids-)migranten met COVID-19 op een IC-bed terecht komen. Eén politieke partij greep dit aan om zijn haat tegen buitenlanders met een islamitische achtergrond te botvieren.

De werkgroep heeft hier op zijn website krachtig stelling genomen. Het is een uiting van beschaving dat allen die in Nederland woonachtig zijn of hier te gast zijn, goede zorg verkrijgen wanneer dat nodig is. Wanneer keuzes gemaakt moeten worden, mogen nimmer geloofsovertuiging, herkomst, seksuele voorkeur, leeftijd, opleidingsniveau of taal direct of indirect een rol spelen. (5)

De mate van autonomie of zelfbeschikking van ouderen

De discussie over mogelijke leeftijdsdiscriminatie bij de keuze wie voorrang krijgt bij een tekort aan IC-bedden, leidde ook naar een ander vraagstuk. In hoeverre mogen ouderen zelf bepalen of en zo ja, voor welke behandeling zij in aanmerking willen komen? Worden ouderen nog wel voldoende in de gelegenheid gesteld eigen keuzes te maken, of zelf de grenzen van de eigen mogelijkheden te bepalen? Hoe groot mag daarop de invloed zijn van het gezin en de naaste omgeving, van de samenleving en van het overheidsbeleid (met inbegrip van wetgeving)?

Een plan om daarover een grote bijeenkomst te organiseren is -- wederom door de coronacrisis -- op de lange baan geschoven.

De zorg voor ouderen in het komende decennium

Het aantal ouderen en het aandeel ouderen in de samenleving stijgen in de komende decennia.

In 'Dit is geen Bejaardennota' hebben Margreeth de Boer, Albert Huizing en Luuc Christensen er medio 2016 op gewezen dat deze toename vèrstrekkende gevolgen zal hebben voor tal van onderdelen van onze samenleving. (6)

Toch overheerst in de landelijke discussie één onderdeel, namelijk de verwachte gevolgen voor de ouderenzorg.

De Commissie-Bos (7) heeft op verzoek van de Minister van Volksgezondheid, welzijn en sport op 30 juni advies uitgebracht met de titel 'Oud en zelfstandig in 2030. Aangepast REIS-advies'.

Samengevat luidt het advies:

Oud en zelfstandig in 2030 Aangepast REISadvies

Commissie Toekomst zorg thuiswonende ouderen

(8)

Lees het [artikel 'Het op peil houden van de zorg voor thuiswonende ouderen'](#) met daarin een verwijzing naar de volledige reactie van de werkgroep.

(9)

[Ecorys](#) heeft in opdracht van [MantelzorgNL](#) berekend, dat in 2019 alle mantelzorgers ongeveer 1,5 miljard uren mantelzorg hebben verleend. Dit komt overeen met 850.000 voltijds arbeidsjaren, die uitgespaard worden.

Ecorys schat dat de mantelzorgers in 2019 voor omgerekend 22 miljard euro aan mantelzorg verleenden.

(10)

Lees meer in het [artikel van de werkgroep 'Meer mantelzorg is niet dé oplossing voor het gebrek aan zorgprofessionals'](#).

1. “Ga (ver)bouwen! [...] er wordt ook voor ouderen veel te weinig gebouwd en verbouwd.
2. Ga digitaal! [...] niet alleen gericht aan aanbieders van professionele zorg en ondersteuning, [...] ook ouderen zelf zullen veel meer gebruik moeten maken van digitale technologieën.
3. Werk samen! [...] lokale en regionale samenwerking zijn, teneinde schaarse middelen doelmatig te kunnen inzetten, belangrijker dan keuzevrijheid en concurrentie.”

De werkgroep kan het met de in totaal 40 aanbevelingen in het advies in grote lijnen eens zijn. De kritiek van de werkgroep is echter dat de Commissie-Bos zichzelf teveel beperkingen heeft opgelegd.

De commissie bestond uit vertegenwoordigers van partijen ‘uit het veld’. Zaken als falende marktwerking, betere arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden en de invalshoek van de burgers, cliënten en patiënten kwamen daardoor niet of volstrekt onvoldoende aan de orde.

De werkgroep heeft daarom kritisch gereageerd op een conceptversie van het rapport. (8)

Mantelzorg in de komende decennia

Mantelzorg vormt een onmisbare schakel in de zorgverlening. (9)

De verwachte bevolkingsontwikkeling zal de komende decennia echter tot gevolg hebben dat het aantal potentiële mantelzorgers per oudere inwoner sterk daalt. Per saldo zullen er in de toekomst steeds minder mantelzorgers beschikbaar zijn voor ouderen, die hulp nodig hebben.

De werkgroep heeft ervaren dat deze ontwikkeling en de gevolgen daarvan nog maar matig tot een groot deel van de beleidsmakers en organisaties doordringt.

ActiZ, de branchevereniging van instellingen voor o.a. ouderenzorg, maakte het wel erg bont.

“Er zijn eenvoudigweg niet genoeg zorgprofessionals beschikbaar om met deze aantallen de zorg te kunnen blijven verlenen zoals nu. Mantelzorg zal daarom opnieuw moeten worden uitgevonden en beter en makkelijker mogelijk gemaakt moeten worden. [...] De tijd om de ouderenzorg grondig te hervormen is nu”, constateert de branchevereniging. “Daar is een nieuwe maatschappijvisie voor nodig [...] ActiZ zal hier ook op hameren in de lobby in Den Haag.”

De werkgroep verzet zich tegen de gedachte dat meer mantelzorg dé oplossing is voor het toenemende gebrek aan goed opgeleide zorgverleners. Laat de sector voor alles zorgen voor betere arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden, zodat zij een aantrekkelijke werkgever wordt, aldus de werkgroep.

De werkgroep heeft een zeer kritische brief gestuurd naar ActiZ en naar de Minister van Volksgezondheid, welzijn en sport. (10)

Op de Dag van de Mantelzorg (10 november) heeft de werkgroep aan de Drentse PvdA-raadsfracties gevraagd er aan mee te werken,

(11)

Lees [hier de inhoud van het bericht aan de raadsfracties](#).

(12)

Informatie over het Convenant Dementievriendelijk Drenthe is [in dit artikel op de website van de werkgroep](#) te vinden.

(13)

Lees het [artikel 'Verbetering toegankelijkheid vordert gestaag maar ongelijkmatig'](#) over het onderzoek naar de verbetering van de toegankelijkheid van de samenleving voor mensen met een beperking in Drenthe.

Het onderzoek is gehouden in het derde kwartaal van 2020.

(14)

Lees [hier de inhoud van de brief aan het ABP](#)

(15)

De samenstelling van de werkgroep is te vinden op [deze webpagina](#).

*****

dat de gemeenten het de mantelzorgers gemakkelijker maakt om mantelzorg te verlenen. (11)

Er is een heel groot verschil in de mate waarin mantelzorgers belast zijn. Mantelzorg voor iemand die lijdt een dementie, is één van de zwaarste vormen. Het Convenant Dementievriendelijk Drenthe (12), dat in 2019 door alle gemeenten is ondertekend, moet het mogelijk maken dat licht dementerenden langer mee kunnen doen in de samenleving. Het betekent enige verlichting voor de betreffende mantelzorgers.

Uit onderzoek van de Werkgroep Toegankelijkheid Drenthe blijkt echter, dat lang niet alle gemeenten zich sterk inzetten voor een dementievriendelijk Drenthe. (13)

Pensioenen

De dreiging van de verlaging van pensioenuitkeringen, het uitblijven van indexering van de pensioenen en de uitwerking van het pensioenakkoord leveren veel stof tot discussie. De standpunten van de discussianten liggen soms ver uiteen. De voortdurende discussie wekt onrust. Voor leden van de werkgroep is het onderwerp te ingewikkeld om zich er in te verdiepen. De werkgroep heeft het ABP daarom schriftelijk gevraagd om opheldering te verschaffen. (14)

De reactie van het ABP is in februari 2021 ontvangen.

Samenstelling werkgroep

De werkgroep opereert onder de vlag van PvdA-Gewest Drenthe. De samenstelling van de werkgroep is in 2020 onveranderd gebleven. (15)

Twee leden van de werkgroep, te weten Albert Huizing en Wil Kerstjens, maken ook deel uit van het gewestelijk bestuur.

Statenlid Janny Roggen neemt deel aan de vergaderingen van de werkgroep en zorgt op deze wijze voor een goede verbinding met de Statenfractie.

De werkgroep beheert een [eigen website](#), een [eigen facebookpagina](#) en een eigen twitteraccount: @OBPvdADr.

Werkgroep Ouderenbeleid PvdA Drenthe
13 maart 2021